

***PROGRAM USUWANIA WYROBÓW
ZAWIERAJĄCYCH AZBEST
Z TERENU GMINY NOWA SŁUPIA***

Aktualizacja

Nowa Słupia 2011

Spis treści:

1. Wstęp
2. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego
3. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest
4. Charakterystyka gminy Nowa Słupia
5. Ilość i stan wyrobów zawierający azbest na terenie Gminy Nowa Słupia
6. Finansowe aspekty realizacji programu
7. Podsumowanie

Załączniki:

- Nr 1 – Wykaz aktów prawnych
- Nr 2 – Wykaz firm
- Nr 3 – Wykaz składowisk przyjmujących odpady zawierające azbest

1. Wstęp

Azbest to grupa wielu minerałów, występujących w formie włóknistej. Nazwa ta dotyczy ogółu minerałów krzemionkowych tworzących włókna. Włókna azbestu cechują się nadzwyczajną wytrzymałością na rozciąganie, elastycznością i odpornością na działania czynników fizycznych i chemicznych. Produkty wykonane z azbestu są ognioodporne, kwasoodporne, odporne na korozję i mają właściwości dźwiękochłonne.

Na podstawie wykopalisk dokonanych w Finlandii stwierdzono, że azbest był stosowany już ok. 4500 lat temu. W Europie Południowej jest znany już od ponad 2500 lat. W XV-XIX wieku azbest dodawany był do różnych surowców w celu uzyskania knotów do świec, niepalnego papieru, skóry, wyrobów tekstylnych, płaszczy żołnierskich.

Dzięki unikalnym właściwościom, w kolejnych latach azbest był wykorzystywany jako surowiec do produkcji ponad 3000 wyrobów. Wykorzystywano go szczególnie w budownictwie jako: pokrycia dachowe, osłony elewacyjne ścian, przewody kominowe, rury wodociągowe i kanalizacyjne. Ze względu na złe przewodnictwo ciepła i prądu był wykorzystywany jako materiał izolacyjny. Poza tym był stosowany do produkcji sprzętu gospodarstwa domowego, a także produkcji farb, klejów, płytek podłogowych, smarów, pokostów, lepików, do filtrów w przemyśle piwowarskim i farmaceutycznym oraz wojskowych masek p/gazowych. Dzięki ogniotrwałości i izolacyjności termicznej stosowano go do wyrobu tkanin i farb ogniotrwałych.

Chryzolit, który jest uznawany za mniej szkodliwy jest nadal stosowany w USA. Aktualnie azbest wykorzystuje się do produkcji silników rakietowych w amerykańskim programie wahadłowców kosmicznych oraz w przemyśle okrętowym.

W Polsce brak jest złóż azbestu. Azbest wykorzystywany do produkcji był w przeszłości importowany z byłego ZSRR i Kanady. W latach siedemdziesiątych XX wieku sprowadzano rocznie nawet ok. 100 tys. ton azbestu, z czego ok. 85 % wykorzystywano do produkcji pokryć dachowych i elewacji budynków. Pozostały azbest był stosowany do: produkcji rur azbestowo-cementowych (ilość szacuje się na około 600 tys. ton), w hutnictwie i przemyśle ceramicznym (ok. 60 tys. ton). Masę wyrobów małogabarytowych, będących w użyciu ocenia się na 100 tys. ton.

Azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia i życia ludzi. Pył jaki powstaje podczas wydobywania i przerobu azbestu, a także podczas użytkowania wyrobów zawierających ten materiał, należy do bardzo niebezpiecznych trucizn. W „Programie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych

na terytorium Polski”, który został przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 14 maja 2002 r. został umieszczony zapis nakazujący usunięcie azbestu ze wszystkich obiektów w kraju do końca 2032 roku.

Podstawowym celem programu jest oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest, wyeliminowanie spowodowanych azbestem negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski, a także sukcesywna likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko w terminie do 2032 r.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Nowa Słupia określa zasady wspierania przedsięwzięć związanych z realizacją ogólnopolskiego programu na terenie gminy i stanowi realizację zadania zapisanego w Planie Gospodarki Odpadami dla Gminy Nowa Słupia.

Celem programu jest:

- spowodowanie oczyszczenia obszaru gminy z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych dla mieszkańców gminy spowodowanych azbestem
- spowodowanie sukcesywnej likwidacji oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie, w określonym horyzoncie czasowym, do spełnienia wymogów ochrony środowiska,
- stworzenie odpowiednich warunków do wdrożenia przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- pomoc mieszkańcom gminy w realizacji kosztownej wymiany płyt cementowo – azbestowych zgodnie z przepisami prawa.

2. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego

Wyroby zawierające azbest klasyfikowane są pod względem zawartości azbestu, stosowanego spoiwa oraz gęstości objętościowej wyrobu:

•**Klasa I** obejmuje wyroby o gęstości objętościowej mniejszej od 1000 kg/m^3 definiowane jako „miękkie”, zawierające powyżej 20% (do 100%) azbestu. Wyroby te łatwo ulegają uszkodzeniom mechanicznym, czemu towarzyszy znaczna emisja włókien azbestu do otoczenia. Najczęściej stosowanymi w tej klasie były wyroby tekstylne z azbestu używane przez pracowników w celach ochronnych, koce gaśnicze, szczeliwa plecione, tektury uszczelnkowe.

•**Klasa II** obejmuje wyroby o gęstości objętościowej powyżej 1000 kg/m^3 definiowane jako „twarde”, zawierające poniżej 20% azbestu. W wyrobach tych włókna azbestowe są mocno związane, a w przypadku mechanicznego uszkodzenia (np. pęknięcia) ma miejsce stosunkowo niewielka emisja azbestu do otoczenia w porównaniu z wyrobami klasy I. Natomiast niebezpieczeństwo dla zdrowia ludzi i środowiska stwarza mechaniczna obróbka tych wyrobów (cięcie, wiercenie otworów) oraz rozbijanie w wyniku zrzucania z wysokości w trakcie prac remontowych. Z zaliczanych do tej klasy wyrobów najbardziej w Polsce rozpowszechnione są płyty azbestowo-cementowe faliste oraz płyty azbestowo-cementowe „karo” stosowane jako pokrycia dachowe, szczególnie na terenach wiejskich oraz płyty płaskie wykorzystywane jako elewacje w budownictwie wielokondygnacyjnym na osiedlach miejskich.

Chorobotwórcze działanie azbestu jest wynikiem wdychania włókien zawieszonych w powietrzu. Biologiczna agresywność pyłu azbestu zależy od stopnia penetracji i ilości włókien w dolnej części układu oddechowego. Wyroby azbestowe stwarzają zagrożenie dopiero wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Dochodzi do tego najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, a także wskutek naruszania struktury wyrobu.

Szkodliwość włókien azbestowych zależy od długości i średnicy włókien. Większe włókna są mniej szkodliwe, gdyż w większości zatrzymują się w górnych drogach oddechowych, skąd są usuwane przez rzęski. Włókna bardzo drobne są usuwane przez system odpornościowy. Najbardziej niebezpieczne dla organizmu ludzkiego są włókna o długości $>5 \mu\text{m}$ i średnicy $<3 \mu\text{m}$, przenikają one do dolnych dróg oddechowych, wbijają się w do płuca i w wyniku wieloletniego podrażnienia komórek wywołują nowotwory. Włókna takie powstają najczęściej podczas ścierania wykładzin hamulcowych i sprzęgłowych samochodów starszego typu.

Pojawienie się patologii będących następstwem ekspozycji na pył azbestu jest uzależnione od rodzaju ekspozycji. Ekspozycja może być: zawodowa, parazawodowa i środowiskowa. Różnią się one wielkością stężeń włókien, rozmiarami włókien, długością trwania narażenia, skutkami dla zdrowia i wielkością ryzyka wystąpienia nowotworów złośliwych. Narażenie zawodowe na pył może być przyczyną chorób takich jak:

- **pylica azbestowa (azbestoza)** – jest to śródmiąższowe zwłóknienie tkanki płucnej z obecnością ciałek lub włókien azbestowych. Ciężkość azbestozy zależy od kumulowanej dawki włókien azbestu i okresu jaki upłynął od pierwszego narażenia. Procesy zwłóknieniowe przebiegają bardzo wolno – objawy kliniczne pojawiają się najczęściej dopiero po 10 latach. Choroba ta przejawia się suchym, męczącym kaszlem, dusznością wysiłkową, bólami w klatce piersiowej oraz objawami nieżyty oskrzeli i rozedmy płuc.
- **zmiany opłucnowe** – występują już przy niewielkim narażeniu na włókna azbestowe. Mogą występować pod postacią blaszek, zgrubień i odczynów wysiękowych. Zgrubienia opłucnej towarzyszą zwykle procesom włóknienia sąsiadującej tkanki. Zmiany opłucnowe powodują ograniczenie funkcjonowania płuc, a także zwiększają ryzyko zachorowania na raka oskrzeli i międzybłoniaka opłucnej.
- **rak płuc** – to najpowszechniejszy nowotwór wywołany przez azbest. Azbestowe zmiany nowotworowe mają tendencję do umiejscowienia się w dolnej części płuca, w przeciwieństwie do innych nowotworów, które w większości umiejscawiają się w górnej części płuca. Ekspozycja na azbest powoduje powstawanie międzybłoniaków opłucnej i otrzewnej. Choroba ta jest postępująca i prowadzi do śmierci. Okres rozwoju może wynosić nawet 25 – 40 lat, a śmierć następuje po dwóch latach od wystąpienia objawów. Nowotwór rozwija się najczęściej u osób zawodowo narażonych na kontakt z azbestem, a także u osób mieszkających w okolicach kopalni i zakładów przetwórstwa azbestu. Najczęściej raka płuc wywołuje azbest amfibolowy. Ilość wykrywanych tego typu nowotworów zwiększa się o około 10% rocznie.
- **międzybłoniak opłucnej** – jest to rzadko występujący nowotwór złośliwy. Jest to choroba trudna do zdiagnozowania, charakteryzująca się wysoką śmiertelnością oraz krótką przeżywalnością wynoszącą około jednego roku od momentu wystąpienia najczęstszych objawów klinicznych w postaci trudności oddechowych, bólów w klatce piersiowej, kaszlu, wysięku w jamie opłucnej. Nowotwór ten występuje

najczęściej u osób powyżej 65 roku życia. W Polsce z powodu międzybłoniaka opłucnej umiera rocznie około 120 osób.

W ekspozycji parazawodowej i środowiskowej na pył azbestu głównym skutkiem jest międzybłoniak opłucnej i wzrost ryzyka raka płuca.

3. Przepisy prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest

Regulacje prawne dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest, począwszy od realizacji obowiązku dokonania przeglądu technicznego tych wyrobów do zdeponowania wytworzonych odpadów na składowisku, są zamieszczone w aktach prawnych które przedstawiono w **załączniku nr 1**.

Realizacja Programu jest powiązana z realizacją celów następujących dokumentów:

- Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015,
- Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 wspierających wzrost gospodarczy i zatrudnienie – Narodowa Strategia Spójności,
- Polityki Ekologicznej Państwa w latach 2009-2012 z perspektywą do roku 2016,
- Krajowego Planu Gospodarki Odpadami 2014,
- Krajowego Programu Reform na lata 2008-2011 na rzecz realizacji Strategii Lizbońskiej,
- Odnowionej Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE.

Polskie prawodawstwo dopuszcza wykorzystywanie azbestu lub wyrobów zawierających azbest w użytkowanych budynkach, instalacjach lub urządzeniach do końca grudnia 2032 roku. W sposób szczegółowy określa również wymagania dotyczące postępowania z wyrobami i odpadami azbestowymi, obowiązki organów administracji, a także właścicieli i zarządców nieruchomości w tym zakresie oraz obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest. Podstawowe obowiązki organów samorządowych, właścicieli i zarządców nieruchomości oraz przedsiębiorców prowadzących działalność, w wyniku której powstają odpady zawierające azbest, przedstawiono poniżej.

Obowiązki gminy:

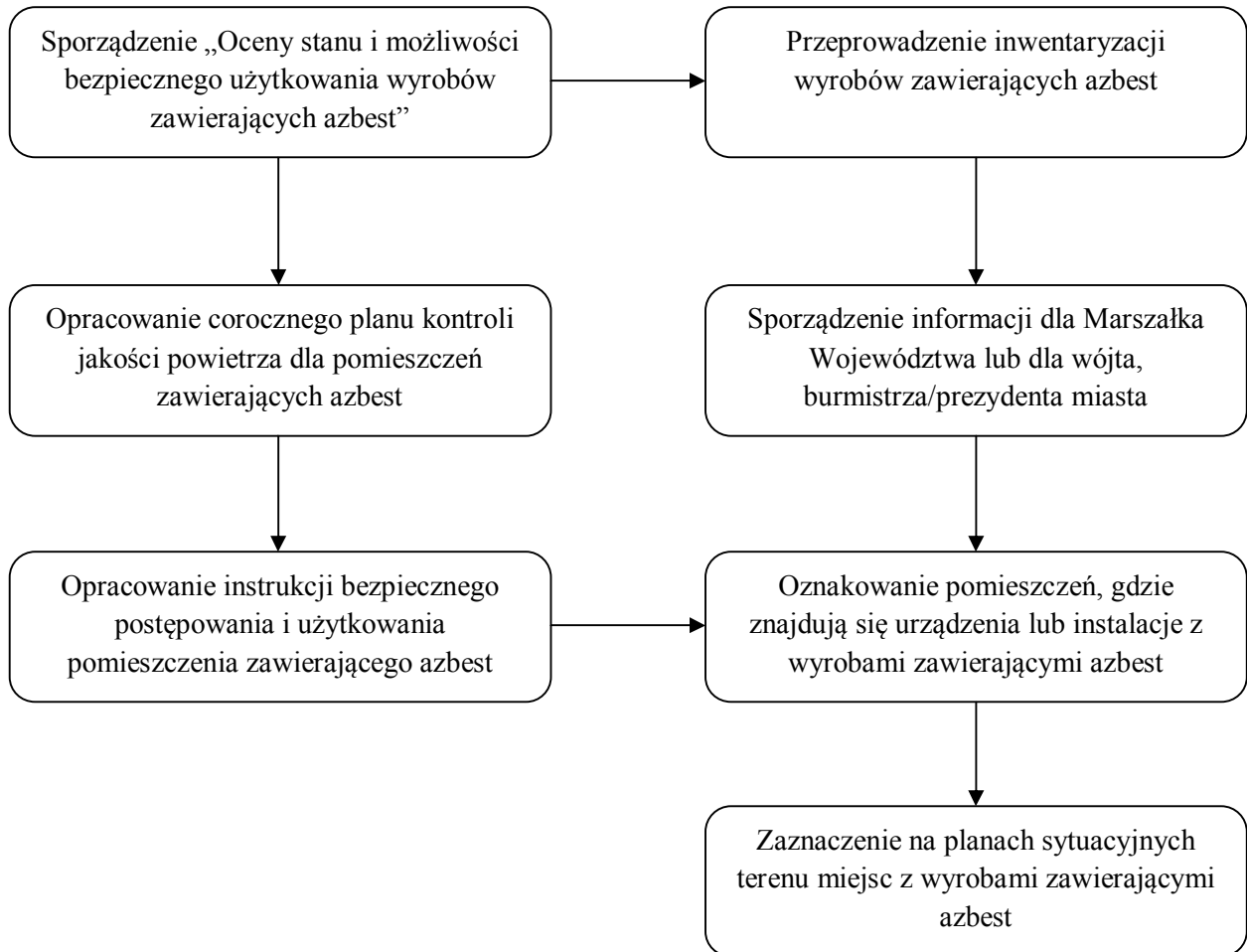
- opracowanie, przyjęcie i aktualizacja planu gospodarki odpadami (z uwzględnieniem problematyki usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest),
- gromadzenie informacji przekazywanych przez osoby fizyczne (właścicieli i zarządców nieruchomości) o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,

- przedkładanie marszałkowi województwa informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska, w tym azbestu,
- opiniowanie programów gospodarki odpadami niebezpiecznymi (w tym odpadami zawierającymi azbest),
- prowadzenie lokalnej polityki społecznej w zakresie opłat za składowanie odpadów zawierających azbest, w stosunku do uboższych właścicieli obiektów. Częściowe lub całkowite zwalnianie z opłat – inicjowanie i organizowanie innych form pomocy dla mieszkańców, przy usuwaniu wyrobów zawierających azbest.

Obowiązki właścicieli, zarządców lub użytkowników nieruchomości:

- kontrola wyrobów zawierających azbest znajdujących się w obiektach, urządzeniach budowlanych, urządzeniach przemysłowych lub innych miejscach zawierających azbest,
- usuwanie wyrobów zawierających azbest zakwalifikowanych zgodnie z oceną do wymiany na skutek nadmiernego zużycia wyrobu lub jego uszkodzenia,
- przegląd i oznakowanie, w sposób przewidziany przez prawo, miejsc, w których był lub jest wykorzystywany azbest lub wyroby zawierające azbest,
- sporządzenie inwentaryzacji zastosowanych wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury,
- sporządzenie i przedłożenie marszałkowi województwa (dot. przedsiębiorców) lub wójtowi gminy (dot. osób fizycznych niebędących przedsiębiorcami) oraz aktualizacja informacji o:
  - wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania,
  - wyrobach zawierających azbest, których wykorzystanie zastało zakończone.

Obowiązki wykonawców prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest:

- uzyskanie pozwolenia, decyzji zatwierdzającej program gospodarowania odpadami niebezpiecznymi albo złożenie organowi informacji o wytwarzanych odpadach oraz o sposobie gospodarowania odpadami niebezpiecznymi (zależnie od ilości wytwarzanych odpadów),
- przeszkolenie przez uprawnioną instytucję zatrudnianych pracowników i osób kierujących lub nadzorujących, w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu tych wyrobów oraz w zakresie przestrzegania procedur dotyczących bezpiecznego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- opracowanie przed rozpoczęciem prac szczegółowego planu prac usuwania wyrobów zawierających azbest, obejmującego w szczególności:

- identyfikację azbestu w przewidzianych do usunięcia materiałach, na podstawie udokumentowanej informacji od właściciela lub zarządcy obiektu albo też na podstawie badań przeprowadzonych przez akredytowane laboratorium,
  - informacje o metodach wykonywania planowanych prac,
  - zakres niezbędnych zabezpieczeń pracowników oraz środowiska przed narażeniem na szkodliwość emisji azbestu, w tym problematykę określoną przepisami dotyczącymi planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia,
  - ustalenie niezbędnego dla rodzaju wykonywanych prac monitoringu powietrza,
  - posiadanie niezbędnego wyposażenia technicznego i socjalnego zapewniającego prowadzenie określonych planem prac oraz zabezpieczeń pracowników i środowiska przed narażeniem na działanie azbestu,
  - zgłoszenie prac polegających na zabezpieczeniu lub usunięciu wyrobów zawierających azbest z obiektu, urządzenia budowlanego lub instalacji przemysłowej, właściwemu organowi nadzoru budowlanego oraz właściwemu okręgowemu inspektorowi pracy.
- zapewnienie warunków bezpiecznego usuwania wyrobów zawierających azbest z miejsca ich występowania w sposób określony w § 8 rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 kwietnia 2004r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest,
  - złożenie właścicielowi, użytkownikowi wieczystemu lub zarządcy nieruchomości, urządzenia budowlanego, instalacji przemysłowej lub innego miejsca zawierającego azbest, pisemnego oświadczenia o prawidłowości wykonania prac oraz o oczyszczeniu terenu z pyłu azbestowego, z zachowaniem właściwych przepisów technicznych i sanitarnych.

Warunkiem koniecznym bezpiecznego dla ludzi i środowiska użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest jest rzetelnie sporządzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i ocena ich stanu, określająca, w zależności od rodzaju, stanu i sposobu zastosowania azbestu, stopień pilności wymiany wyrobów zawierających azbest.

W rozporządzeniach Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 października 2003r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz z dnia 2 kwietnia

2004 w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest, założono wykonanie inwentaryzacji oraz dokonanie oceny stanu wyrobów zawierających azbest na 2004r. Od tego też roku właściciele i zarządcy obiektów zobligowani są do przekazywania marszałkowi województwa i wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania oraz informacji o wyrobach, których wykorzystanie zakończono.

Przepisy w sposób bezpośredni nie precyzują, kto może być wykonawcą prac polegających na zabezpieczeniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest, biorąc jednak pod uwagę obowiązki jakie postawiono przed wykonawcą, wnioskować należy, że tego typu prace powinna wykonywać wyspecjalizowana jednostka posiadająca stosowne zezwolenia oraz wyposażenie techniczne i socjalne zapewniające prowadzenie prac oraz odpowiednie zabezpieczenie pracowników i środowiska przez narażeniem na działanie azbestu.

W przypadkach nieprzestrzegania nałożonych na jednostki organizacyjne i osoby fizyczne obowiązków w zakresie bezpiecznego wykorzystania i usuwania wyrobów zawierających azbest oraz obowiązków sprawozdawczości w tym zakresie mają zastosowanie zapisy tytułu VI ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska. Przewidują one w takich przypadkach odpowiedzialność karną tj. kary aresztu, ograniczenia wolności lub grzywny orzekane na podstawie przepisów kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia oraz odpowiedzialność administracyjną poprzez wstrzymanie prowadzonej przez podmiot korzystający ze środowiska lub osobę fizyczną działalności powodującej pogorszenie stanu środowiska w znacznych rozmiarach lub zagrażającej życiu lub zdrowiu ludzi.

Ponadto do odpowiedzialności za szkody spowodowane oddziaływaniem na środowisko, w tym również powstałe w wyniku postępowania z wyrobami zawierającymi azbest, mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego.

4. Charakterystyka gminy Nowa Słupia

Gmina Nowa Słupia położona jest w centralnej części województwa świętokrzyskiego i we wschodniej części ziemskiego powiatu kieleckiego. Gmina graniczy z:

- od północy z gminą Pawłów (powiat starachowicki),
- od wschodu z gminą Waśniów (powiat ostrowiecki),
- od południa z gminą Łągów (powiat kielecki),
- od zachodu z gminami Bieliny i Bodzentyn (powiat kielecki).

Powierzchnia gminy wynosi 85,94 km² i tworzy ją dwadzieścia sołectw: Nowa Słupia, Cząstków, Bartoszowiny, Baszowice, Dębno, Dębniak, Hucisko, Jeleniów, Jeziorko, Wólka Milanowska, Mirocice, Pokrzywianka, Paprocice, Rudki, Serwis, Skały, Sosnówka, Stara Słupia, Trzcianka i Włochy. Gmina położona jest w odległości około 36 km od Kielc, ok. 26 km od Ostrowca Świętokrzyskiego i ok. 25 km od Starachowic.

Ludność gminy to 9730 mieszkańców (stan na 31.12.2010). Użytki rolne stanowią około 59,6 % (5119 ha), lasy i grunty leśne około 27,9 % (2429,2 ha) powierzchni ogólnej gminy. Wiodącą funkcją gminy jest rolnictwo, zaś funkcjami uzupełniającymi - turystyka i przemysł. Socjalne potrzeby ludności zaspokajają m.in. 2 ośrodki zdrowia, 1 punkt lekarski, 9 szkół podstawowych, 2 gimnazja, przedszkole, 3 placówki biblioteczne. Obszar gminy posiada bardzo wysokie walory przyrodnicze w międzynarodowym i krajowym układzie przestrzennym oraz pełni ważne funkcje ekologiczne.

Obszar gminy jest zróżnicowany pod względem ukształtowania terenu. Pod względem fizycznogeograficznym (Kondracki J., 1998) wchodzi w skład podprovincji Wyżyna Małopolska (342), makroregionu Wyżyna Kielecka (342.3), mezoregionu Góry Świętokrzyskie (342.34-35) i trzech mikroregionów:

- Pasma Pokrzywiańskie (342.343),
- Obniżenie Wilkowskie (342.344),
- Pasma Świętokrzyskie (342.345).

Pasma Pokrzywiańskie (342.343) zajmuje północną część gminy i jest zbudowane z dolnodewońskich piaskowców. Lokalną kulminacją jest Góra Chełmowa (351 m n.p.m.), na której utworzono rezerwat leśny z modrzewiem polskim (Świętokrzyski Park Narodowy). Pozostałe rezerваты tego mikroregionu to: uroczysko „Serwis Dąbrowa”, skarpa „Zapusty” wchodzące w granice ŚPN oraz „Wąwóz w Skałach” obejmujący wychodnie dolomitów dewonu środkowego w głębokim wąwozie.

Na terenie gminy lasy zajmują powierzchnię ogółem 2418 ha, z czego 2262 ha stanowią lasy państwowe zarządzane przez Dyрекcję Świętokrzyskiego Parku Narodowego i Nadleśnictwo Łągów. Lasy państwowe zarządzane przez Dyрекcję Świętokrzyskiego Parku Narodowego (kompleksy: pasma Łysogór,

Góry Chełmowej i Serwisu-Dąbrowy) stanowią duży zespół lasów wodochronnych. Lasy państwowe (obręb Nieskurzów oddziały 42, 44-48, 49-63) w Jeleniowskim Parku Krajobrazowym pełnią funkcję glebochronną zgodnie z zarządzeniem nr 193 MOŚ, ZN i L z dnia 10 sierpnia 1995 r. Lasy prywatne charakteryzują się bardzo silnym rozproszeniem tworząc na ogół niewielkie powierzchnie.

Demografia

Gmina Nowa Słupia liczy 9730 osób (wg stanu na 31.12.2010 r.), w tym: 4775 mężczyzn i 4955 kobiet. Średnia gęstość zaludnienia w gminie wynosi 112 osób/km².

Liczba ludności w gminie w latach 2007-2010:

<i>Rok</i>	<i>2007*</i>	<i>2008**</i>	<i>2009**</i>	<i>2010**</i>
Liczba ludności	11 053	9 723	9 734	9 730
Mężczyźni	5 362	4 771	4 770	4775
Kobiety	5 691	4 952	4 964	4955
Przyrost naturalny	14	7	14	20

*dane: Urząd Gminy w Nowej Słupi

**dane: GUS

Korzystnymi cechami demograficznymi są:

- korzystna struktura wiekowa ludności: wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym (62,1% ogółu), 19,3% osób w wieku przedprodukcyjnym i 18,6% w wieku poprodukcyjnym (wg danych GUS – stan na 2010r.)
- wyrównany współczynnik feminizacji (kobiety stanowią 51% całej populacji),
- utrzymujący się dodatni wskaźnik przyrostu naturalnego.

Niekorzystne trendy w procesach demograficznych to:

- ujemne saldo migracji, wynikające głównie z trudnej sytuacji na rynku pracy,
- spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa,

Sfera społeczna

Instytucje sfery społecznej działające na terenie gminy zapewniają świadczenie usług dla ludności w podstawowym zakresie. Socjalne potrzeby ludności zaspokajają m.in. 2 ośrodki zdrowia, 1 punkt lekarski, 9 szkół podstawowych, 2 gimnazja, przedszkole, 3 placówki biblioteczne. Ze specjalistycznych usług medycznych, szkół średnich itp. mieszkańcy mogą korzystać w pobliskich miastach.

Mieszkalnictwo

Jakość i komfort mieszkań na terenie gminy systematycznie się poprawia, wzrasta liczba mieszkań i ich standard.

Liczba mieszkań i powierzchnia użytkowa mieszkań w gminie Nowa Słupia:

2007		2008		2009	
Liczba mieszkań	Powierzchnia (tys. m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (tys. m ²)	Liczba mieszkań	Powierzchnia (tys. m ²)
2 744	207 381	2 753	208 298	2 756	208 753

* wg danych GUS

Wg danych GUS – stan na 2010r. wskaźniki dotyczące zasobów mieszkaniowych kształtują się następująco:

Przeciętna	Gmina Nowa Słupia	Powiat Kielecki	Województwo Świętokrzyskie
Liczba izb w 1 mieszkaniu	3,65	3,96	3,66
Osób w 1 mieszkaniu	3,53	3,63	3,02
Osób na 1 izbę	0,97	0,92	0,83
Powierzchnia użytkowa mieszkania (m ²)	75,7	82,5	71,5
Powierzchnia użytkowa na 1 osobę (m ²)	21,4	23,0	23,6

* wg danych GUS – dane za 2009r.

Rolnictwo

Podstawową funkcją gospodarczą gminy Nowa Słupia jest rolnictwo. Na ogólną powierzchnię gminy (8594 ha) przypada 5119 ha użytków rolnych, co stanowi 59,6% powierzchni gminy. Na terenie gminy przeważają gospodarstwa o powierzchni od 1 ha do 5 ha, które stanowią 66,28% ogólnej powierzchni użytków rolnych. Wadą jest zbyt duże rozdrobnienie gospodarstw nie sprzyjające planowaniu produkcji rolnej towarowej. Zaletą jest to, iż istnieje możliwość prowadzenia wysokodochodowej produkcji rolnej ekologicznej.

Użytki rolne o powierzchni ponad 15 ha stanowią zaledwie 2,66% ogólnej powierzchni użytków.

Struktura powierzchniowa gospodarstw rolnych charakterystyczna dla całego regionu jest niekorzystna, nie zapewniająca efektywności produkcji. Grunty orne zajmowane przez gospodarstwo rolne w większości przeznaczone były pod uprawę zbóż podstawowych (pszenica, żyto, pszenżyto), ziemniaków oraz roślin przemysłowych (buraki cukrowe). Uprawa warzyw oraz rozwijające się uprawy jagód mają znaczenie uzupełniające, zależne od aktualnej opłacalności. Sadownictwo nie odgrywa istotnej roli gospodarczej. Na terenie gminy hodowano wyłącznie w gospodarstwach indywidualnych bydło, trzodę chlewną, owce, konie, kozy i drób.

Działalność pozarolnicza

W 2009 roku na terenie gminy działało 560 podmiotów gospodarczych (bez prowadzących indywidualne gospodarstwa rolne), z czego około 91% reprezentuje sektor prywatny.

Wśród ogółu podmiotów gospodarki narodowej dominują osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą – blisko 87% ogółu podmiotów. Z reguły są to małe firmy, które nie generują znaczącej liczby miejsc pracy.

Liczba podmiotów gospodarki narodowej w gminie Nowa Słupia w 2009 r. według sekcji:

<i>Sektor gospodarki</i>	<i>Liczba podmiotów gospodarczych</i>
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	9
Przetwórstwo przemysłowe	52
Dostawa wody, gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	3
Budownictwo	93
Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	192
Transport i gospodarka magazynowa	26
Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	43
Informacja i komunikacja	2
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	10
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	37

Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	13
Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	5
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	8
Edukacja	18
Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	15
Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	4
Pozostała działalność usługowa	30
OGÓLEM	560

*GUS – Bank Danych Regionalnych : dane roczne za 2009 r.

Środowisko przyrodnicze

Obszar gminy Nowa Słupia posiada bardzo wysokie walory przyrodnicze w międzynarodowym i krajowym układzie przestrzennym oraz pełni ważne funkcje ekologiczne. Ustawowo teren gminy objęty jest różnego rodzaju formami ochrony. Występują tu: park narodowy wraz z otuliną, park krajobrazowy wraz z otuliną, rezerваты przyrody, pomnik przyrody nieożywionej, a także wiele gatunków flory i fauny objętych jest ochroną indywidualną.

Grunty leśne w gminie Nowa Słupia liczą 2420,0 ha, w tym lasy zajmują teren o powierzchni 2382,6 ha. Pod względem własności w większości są to lasy państwowe zarządzane przez Dyрекcję Świętokrzyskiego Parku Narodowego i Nadleśnictwo Łągów. Wskaźnik lesistości dla gminy wynosi 27,8 % i jest niższy od wskaźnika lesistości województwa – 27,9%.

W skład Świętokrzyskiego Parku Narodowego wchodzi następujące kompleksy leśne:

- pasma Łysogór z drzewostanami jodłowo-świerkowymi, z udziałem modrzewia, buka, jaworu i świerka,
- Góry Chełmowej, z dominującym udziałem modrzewia polskiego,
- Serwisu-Dąbrowy, z drzewostanem z przewagą świerka.

Obszary Natura 2000 położone na terenie gminy:

- Łysogóry PLH260002
- Ostoja Jeleniowska PLH 260028

Istniejące w gminie Nowa Słupia powierzchnie leśne stwarzają korzystne warunki rekreacyjne oraz spełniają ważną rolę wodochronną. Głównym zagrożeniem są kradzieże drzewa, pożary leśne, zaśmiecanie terenów leśnych wokół terenów mieszkaniowych oraz dróg. Problemy w zakresie lesistości to rozdrobnienie lasów prywatnych, niepełne wykonywanie zabiegów pielęgnacyjnych oraz niedobór środków na zalesienia.

Hydrografia

Tereny gminy leżą niemal w całości w zlewni rzeki Kamiennej, w części tylko w zlewni rzeki Nidy i w zlewni rzeki Czarnej Staszowskiej. Do głównych rzek gminy zalicza się Czarną Wodę i Pokrzywiankę, prawobrzeżny dopływ Świśliny. Pokrzywianka bierze początek na wysokości 361 m n.p.m. niedaleko miejscowości Wola Szczygiełkowa, zaś jej długość w Wieloborowicach wynosi 21,25 km. Rzeka ta płynie dnem Doliny Dębniańskiej przyjmując 12 małych dopływów (w tym Czarną Wodę, Słupiankę i Dobruchnę) oraz odwadniając północne obszary Pasma Łysogórskiego i Jeleniowskiego.

Środowisko wodne rzek i potoków gminy charakteryzują wysokie stany wód na wiosnę oraz niskie stany wód w okresie letnim. Znaczna część gminy pokryta jest okresowo prowadzącymi wodę rowami melioracyjnymi założonymi w różnych okresach.

5. Ilość i stan wyrobów zawierający azbest na terenie Gminy Nowa Słupia

Na terenie Gminy Nowa Słupia dokonano inwentaryzacji (ankiety) wyrobów zawierających azbest. Na podstawie informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, zgłoszonych do Urzędu Gminy w Nowej Słupi przez właścicieli i zarządców nieruchomości, określono ilości oraz miejsca występowania takich wyrobów na terenie gminy.

Zebrane informacje przedstawiono w poniższej tabeli.

Inwentaryzacja azbestu na terenie Gminy Nowa Słupia (stan na czerwiec 2011r.)

Wieś	Rodzaj eternitu	
	Falisty (m ²)	Płaski (m ²)
Nowa Słupia	28 358	3 556
Bartoszewiny	20 430	-----
Trzcianka	5 868	1 017
Wólka Milanowska	12 760	2 530
Dębniak	10 701	826
Paprocice	9 429	1 881
Jeleniów	12 295	8 520
Stara Słupia	13 235	156
Cząstków	7 486	5 074
Pokrzywianka	23 430	1 546
Włochy	14 850	1 143
Skały	14 018	1 025
Sosnówka	15 746	3 817
Serwis	8 404,5	3 910
Baszowice	11 739	6 578
Hucisko	6 939	1 540

Mirocice	25 126	540
Jeziorko	39 261	1 149
Dębno	19 241	840
Rudki	14 780	740
Razem:	314 096,5	46 388

Przyjmując średnią wagę 1 m² płyty azbestowo-cementowej:

Eternit płaski – 12 kg

Eternit falisty – 16 kg

Znając ilość płyt azbestowych z podziałem na różne rodzaje oraz ciężar 1 m² płyty można obliczyć szacunkową wagę wyrobów azbestowo-cementowych na terenie gminy.

Przy powyższych założeniach z obliczeń wynika, że na terenie gminy Nowa Słupia znajduje się około **4 326 Mg** płyt cementowo-azbestowych.

W celu zakwalifikowania wyrobów zawierających azbest do dalszego użytkowania lub usunięcia oraz określenia stopnia pilności działań naprawczych, wykonano ocenę stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest. Do grupy I (wymiana lub naprawa wymagana bezzwłocznie) zakwalifikowano 0,7% pokryć dachowych, co stanowi około **30 Mg**, które muszą być usunięte w pierwszej kolejności.

6. Finansowe aspekty realizacji programu

Zgodnie z Programem Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 źródłami finansowania usuwania azbestu są środki budżetu państwa pozostające w dyspozycji Ministra Gospodarki, środki własne właścicieli obiektów budowlanych, środki własne inwestorów prywatnych, środki funduszy ochrony środowiska, środki pomocowe Unii Europejskiej, środki własne jednostek samorządowych oraz kredyty.

W ramach środków budżetu państwa planowane jest finansowanie zadań wspierających realizację Programu:

- działania legislacyjne
- działania edukacyjno-informacyjne
- wsparcie prac przygotowawczych dla oczyszczania z azbestu publicznych terenów i obiektów budowlanych (dokumentacje)
- wsparcie opracowania i aktualizacji gminnych, powiatowych i wojewódzkich programów usuwania wyrobów zawierających azbest
- wsparcie szkoleń lokalnych
- monitoring realizacji Programu
- działania w zakresie oceny narażenia i ochrony zdrowia

Środki z krajowych funduszy ochrony środowiska mogą być wykorzystane m. in. na finansowanie działań dotyczących oczyszczania kraju z azbestu. Beneficjentami środków mogą być jednostki samorządu terytorialnego, które zlecanym przez nie zadaniem usuwania wyrobów zawierających azbest mogą objąć zarówno obiekty użyteczności publicznej, jak i nieruchomości właścicieli prywatnych. Środki funduszy ochrony środowiska mogą być pozyskiwane z:

- 1) Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;
- 2) Wojewódzkich Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej.

Dofinansowanie ze środków finansowych Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej przeznacza się na wspieranie wojewódzkich funduszy ochrony środowiska oraz na realizację zadań określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej udziela oprocentowanych pożyczek, dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek, przyznaje dotacje na podstawie umów cywilnoprawnych.

Wojewódzkie Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej także realizują swoje zadania poprzez udzielanie oprocentowanych pożyczek, dopłat do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek, przyznawanie dotacji na podstawie umów cywilnoprawnych. Głównym zadaniem funduszy

wojewódzkich jest finansowe wspieranie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska i gospodarki wodnej realizowanych na obszarze poszczególnych województw.

Bank Ochrony Środowiska jest uniwersalnym bankiem komercyjnym specjalizującym się w finansowaniu przedsięwzięć proekologicznych. BOŚ współpracuje z polskimi i zagranicznymi instytucjami finansowymi, w tym funduszami i fundacjami działającymi na rzecz ochrony środowiska. Dzięki temu oferuje szeroką gamę kredytów.

Źródła zagraniczne finansowania ochrony środowiska to głównie fundusze unijne.

W okresie programowania 2007-2013 pomoc finansowa z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej będzie przyznawana w Polsce w ramach poszczególnych programów pomocowych (tzw. programów operacyjnych), stanowiących narzędzia realizacji Narodowej Strategii Spójności.

W zależności od rodzaju programu, beneficjentami mogą być m.in. jednostki samorządu terytorialnego oraz ich związki, podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego, jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną, spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe, gminy wiejskie, miejsko-wiejskie i miejskie, młodzi rolnicy, rolnicy podejmujący działalność nierolniczą.

Przewiduje się gromadzenie środków przeznaczonych na realizację programu na koncie w budżecie gminy – środki pozyskane od instytucji zewnętrznych oraz przeznaczone na ten cel w budżecie gminy Nowa Słupia będą przekazywane mieszkańcom gminy spełniającym warunki zapisane w regulaminie dofinansowania. Wnioski będą rozpatrywane w kolejności ich zgłoszenia aż do wyczerpania środków na dany rok kalendarzowy.

Wysokość udziału finansowego Gminy zależna będzie od możliwości finansowych w danym roku budżetowym oraz ilości składanych wniosków i corocznie będzie określana przez Radę Gminy. Szczegółowe warunki i procedury pomocy finansowej dla właścicieli, współwłaścicieli nieruchomości, wspólnot mieszkaniowych i właścicieli budynków użyteczności publicznej podejmujących się usunięcia i unieszkodliwienia wyrobów zawierających azbest zostaną określone w „Regulaminie udzielania dofinansowania”. Regulamin stanowi załącznik do niniejszego Programu.

Dla oszacowania prawdopodobnych kosztów przedsięwzięcia, przyjęto następujące jednostkowe koszty wykonania w/w usług:

Średni koszt demontażu 1 m² płyty azbestowo-cementowej – 8 zł

Średni koszt opakowania i transportu - 5 zł/Mg/km

Średni koszt składowania płyt – 300 zł/Mg

Do obliczeń przyjęto, że odpady azbestowe będą składowane na składowisku w miejscowości Dobrów gmina Tuczępy. Odległość tego składowiska od gminy Nowa Słupia wynosi około 40 km.

Przy powyższych założeniach koszt demontażu, transportu i składowania 1m² płyty azbestowo-cementowej wyniesie około 20 zł.

Na terenie gminy Nowa Słupia znajduje się około 360 484,5 m² płyt azbestowych. Realizacja całego procesu usuwania azbestu potrwa do końca 2032 roku, więc średniorocznie powinno zostać usunięte około 17 tys. m² płyt azbestowych. W latach 2011-2015 przewiduje się usunięcie około 90 tys. m² azbestu znajdującego się na budynkach i budowlach.

Ogólny koszt usunięcia wyrobów azbestowo cementowych z gminy Nowa Słupia wyniesie:

$$360\,484,5\text{ m}^2 \times 20\text{ zł/ m}^2 = 7\,209\,690\text{ zł}$$

Poniższa tabela przedstawia harmonogram rzeczowy programu

Harmonogram rzeczowy na lata 2011-2032

Lp.	Nazwa zadania	Okres realizacji
1.	Aktualizacja informacji na temat wyrobów zawierających azbest na terenie gminy Nowa Słupia	2011
2.	Opracowanie „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest - Aktualizacja” oraz „Regulaminu udzielania dofinansowania do usuwania azbestu z terenu Gminy Nowa Słupia”	2011
3.	Zorganizowanie spotkań z mieszkańcami, którzy zgłosili posiadanie wyrobów zawierających azbest, informacja na temat zarejestrowanych firm zajmujących się	2011

	zdejmowaniem eternitu	
4.	Działalność informacyjna i edukacyjna skierowana do właścicieli, zarządców i użytkowników budynków, budowli i instalacji zawierających azbest	2011 - 2032
5.	Realizacja „Programu...”	2011 - 2032
6.	Coroczna aktualizacja bazy danych o obiektach zawierających azbest	2011 – 2032
7.	Monitoring i ocena realizacji „Programu...” w ramach Planu Gospodarki Odpadami dla Gminy Nowa Słupia	2011 - 2032

Ze względu na dość dużą skalę występowania wyrobów azbestowych na terenie gminy, władze samorządowe muszą podjąć starania o pozyskanie środków zewnętrznych oraz uwzględnić problem dofinansowania usuwania azbestu w corocznych budżetach Gminy - by zgodnie z „Krajowym programem usuwania azbestu...” do 31 grudnia 2032 r. całkowicie usunąć azbest z terenu gminy Nowa Słupia.

O kolejności usuwania wyrobów azbestowych powinny decydować wyniki oceny stanu technicznego pokrycia dachowego.

Zakłada się, że właściciele nieruchomości uzyskają od Gminy dofinansowanie w wysokości 20 zł/m² zdemontowanych płyt cementowo-azbestowych. W tym przypadku na ww. zadanie w latach 2011-2032 należałoby zabezpieczyć kwotę **7 209 690 zł**, co rocznie daje kwotę około **344 000 zł**.

Budżet gminy nie jest w stanie samodzielnie sfinansować tego zadania – tempo realizacji programu zależne będzie od środków pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, środki Unii Europejskiej i inne)

Przykładowo właściciel nieruchomości posiadający 150 m² pokrycia dachowego uzyska dofinansowanie:

$$150 \text{ m}^2 \times 20 \text{ zł/m}^2 = 3000 \text{ zł}$$

Właściciel nieruchomości pokryje koszty związane z zamontowaniem nowego pokrycia dachowego.

Sfinalizowanie zadania nastąpi po skompletowaniu odpowiednich dokumentów, tj. faktury za wykonaną usługę, dokumentu potwierdzającego zgłoszenie robót lub uzyskanie pozwolenia na budowę/rozbiórkę od Starosty Kieleckiego, karty przekazania odpadu oraz protokołu zdawczo-odbiorczego potwierdzającego realizację zadania.

Należy podkreślić, że podmioty prowadzące roboty demontażowe, transport i utylizację odpadów zawierających azbest, zgodnie z przepisami prawa, powinny posiadać odpowiednie pozwolenia. Firma zajmująca się usuwaniem azbestu na terenie gminy zostanie wybrana przez Urząd Gminy w Nowej Słupi.

Wykaz firm posiadających decyzję w sprawie zatwierdzenia programu gospodarki odpadami niebezpiecznymi zawierającymi azbest powstającymi w wyniku przeprowadzanych prac remontowo – budowlanych na terenie powiatu kieleckiego znajduje się w **załączniku nr 2**.

7. Podsumowanie

Pomimo wprowadzenia zakazu stosowania azbestu w nowych budynkach i technologiach będzie on elementem struktury wielu obiektów jako materiał wbudowany jeszcze przez kilkadziesiąt lat. Należy pamiętać, że nie jest szkodliwa sama obecność w budynku materiałów zawierających azbest. Niebezpieczeństwo pojawia się w wyniku nieprawidłowego obchodzenia się z tymi elementami, na skutek czego mogą one stać się niebezpieczne będąc źródłem emisji włókien azbestowych do powietrza.

Bardzo ważne jest zastosowanie się właścicieli i zarządców obiektów budowlanych do obowiązku prowadzenia okresowych kontroli i oceny stanu technicznego wyrobów zawierających azbest oraz przekazywania właściwym jednostkom danych o ilości, stanie i miejscu występowania azbestu. Pozwoli to na uzyskanie pełnej wiedzy na ten temat i podejmowanie przez jednostki samorządowe skutecznych działań mających na celu pomoc właścicielom obiektów w usuwaniu i unieszkodliwianiu azbestu. Istotna jest również świadomość przedsiębiorców wykonujących prace związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest. Wykonywanie tych prac wyłącznie przez wyspecjalizowane i uprawnione w tym zakresie firmy, pozwoli wyeliminować zagrożenie wynikające z nieprawidłowego ich prowadzenia. Z tego względu jednym z głównych celów niniejszego programu jest przybliżenie jak najszerszym kręgom społeczeństwa problematyki bezpiecznej eksploatacji i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Zaproponowana przez Gminę forma dofinansowania dla właścicieli obiektów i urzędzeń zawierających azbest, stawia jako warunek pomocy, spełnienie wszystkich wymogów formalnych dotyczących informowania o tych wyrobach oraz prowadzenia prac przy usuwaniu azbestu. Upowszechnienie programu będzie skutkowało podnoszeniem świadomości społeczności lokalnej w zakresie zagrożeń związanych z eksploatacją i usuwaniem azbestu. Przewidujemy, że w następnych latach Gmina będzie otrzymywać coraz więcej zgłoszeń o miejscach występowania azbestu, co przyczyni się do lepszej wiedzy na temat ilości azbestu. Pozwoli to lepiej poznać potrzeby w tym zakresie, precyzyjniej planować środki niezbędne do wydania na ten cel oraz stopniowo wyeliminować wyroby azbestowe z naszego otoczenia, co jest celem programu.

Załącznik Nr 1

**WYKAZ AKTÓW PRAWNYCH
regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi
azbest**

USTAWY

- 1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane** (Dz. U. z 2006 r. Nr 156, poz. 1118 z póź. zm.)
- 2. Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest** (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.)
- 3. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych** (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.)
- 4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach** (tj. Dz. U. z 2010 r. Nr 185 poz. 1243 z późn. zm.)
- 5. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska** (tj. Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.)
- 6. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw** (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.)
- 7. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych** (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z póź. zm.)

ROZPORZĄDZENIA:

- 1. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 2 września 2003 r. w sprawie kryteriów i sposobu klasyfikacji substancji i preparatów chemicznych** (Dz. U. Nr 171, poz. 1666, z późn. zm.)
- 2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 1 grudnia 2004 r. w sprawie substancji, preparatów, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy** (Dz. U. Nr 280, poz. 2771, z późn. zm.)
- 3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 sierpnia 2004 r. w sprawie okresowych badań lekarskich pracowników zatrudnionych w zakładach, które stosowały azbest w produkcji** (Dz. U. Nr 183, poz. 1896)
- 4. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 sierpnia 2004 r. w sprawie leczenia uzdrowiskowego osób zatrudnionych przy produkcji wyrobów**

zawierających azbest (Dz. U. Nr 185, poz. 1920, z późn. zm.)

5. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie wzoru książeczki badań profilaktycznych dla osoby, która była lub jest zatrudniona w warunkach narażenia zawodowego w zakładach stosujących azbest w procesach technologicznych, sposobu jej wypełnienia i aktualizacji (Dz. U. Nr 13, poz. 109)

6. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 kwietnia 2005 r. w sprawie badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 73, poz. 645, z późn. zm.)

7. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz. U. Nr 201, poz. 1674)

8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833, z późn. zm.)

9. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nieselektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595)

10. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876 oraz z 2008 r. Nr 200, poz. 1235)

11. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71, poz. 649)

12. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. w sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824)

13. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206)

- 14. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 lutego 2006 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 30, poz. 213)**
- 15. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2007 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 101, poz. 686)**
- 16. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 26 lipca 2002 r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. Nr 122, poz. 1055)**
- 17. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439)**
- 18. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. z 2003 r. Nr 1, poz. 12)**
- 19. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu, sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858)**
- 20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549 oraz z 2009 r. Nr 39, poz. 320)**
- 21. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 czerwca 2005 r. w sprawie podziemnych składowisk odpadów (Dz. U. Nr 110, poz. 935)**
- 22. Oświadczenie Rządowe z dnia 23 marca 2007 r. w sprawie wejścia w życie zmian do załączników A i B Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR), sporządzonej w Genewie dnia 30 września 1957 r. (Dz. U. Nr 99, poz. 667)**
- 23. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 26 czerwca 2002 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki, tablicy informacyjnej oraz ogłoszenia zawierającego dane dotyczące bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 108, poz. 953, z późn. zm.)**

24. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych do transportu odpadów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 1986)

25. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdów do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011, z późn. zm.)

26. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczącej bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126)

27. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 września 2005 r. w sprawie kursów doszkalających dla kierowców pojazdów przewożących towary niebezpieczne (Dz. U. Nr 187, poz. 1571)

DYREKTYWY

1. Dyrektywa Rady 67/548/EWG z dnia 27 czerwca 1967 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania substancji niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 196 z 16.08.1967, str. 1; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 1, str. 27)

2. Dyrektywa Rady 76/769/EWG z dnia 27 lipca 1976 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 262 z 27.09.1976, str. 201, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 3, str. 317)

Zmieniające dyrektywę Rady 76/769:

- Dyrektywa Komisji 1999/77/WE z dnia 26 lipca 1999 r. dostosowująca po raz szósty do postępu technicznego załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu o stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz. Urz. WE L 207 z 6.08.1999, s. 18, Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 24, str. 193)

- Dyrektywa Rady 83/478/EWG z dnia 19 września 1983 r. zmieniająca po raz piąty dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych

substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz. Urz. WE L 263 z 24.09.1983, str. 33; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 7, str. 118)

- Dyrektywa Rady 85/610/EWG z dnia 20 grudnia 1985 r. zmieniająca po raz siódmy (azbest) dyrektywę 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 375 z 31.12.1985, str. 1; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 86)

- Dyrektywa Komisji 91/659/EWG z dnia 3 grudnia 1991 r. dostosowująca do postępu załącznik I do dyrektywy Rady 76/769/EWG w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do ograniczeń we wprowadzaniu do obrotu i stosowaniu niektórych substancji i preparatów niebezpiecznych (azbest) (Dz. Urz. WE L 363 z 31.12.1991, str. 36; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 11, str. 13)

3. Dyrektywa Rady 83/477/EWG z dnia 19 września 1983 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz. Urz. WE 263 z 29.09.1983, str. 25, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 264) Zmieniające dyrektywę Rady 83/477:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/18/WE z dnia 27 marca 2003 r. zmieniająca dyrektywę Rady 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 97, z 15.04.2003, str. 48; ; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 4, str. 312)

- Dyrektywa Rady 91/382/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. zmieniająca dyrektywę 83/477/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 8 dyrektywy 80/1107/EWG) (Dz. Urz. WE 206 z 29.07.1991, str. 16; ; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 415)

- Dyrektywa Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych przy pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

(Dz. Urz. WE L 131 z 5.05.1998, str. 11, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 3, str. 279)

4. Dyrektywa Rady 87/217/EWG z dnia 19 marca 1987 r. w sprawie ograniczenia zanieczyszczenia środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu (Dz. Urz. WE L 85 z 28.03.1987, str. 40, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 8, str. 269)

5. Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy (Dz. Urz. WE L 183 z 29.06.1989, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 1, str. 349)

6. Dyrektywa Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych (Dz. Urz. WE L 216 z 20.08.1994, str. 12, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 2, str. 213)

7. Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagennych podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG) (Dz. Urz. WE L 158 z 30.04.2004, str. 50; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 5, t. 5, str. 35)

8. Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów (Dz. Urz. WE L 182 z 16.07.1999, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 4, str. 228)

9. Decyzja Rady 2003/33/WE z dnia 19 grudnia 2002 r. ustanawiająca kryteria i procedury przyjęcia odpadów na składowiska, na podstawie art. 16 i załącznika II do dyrektywy 1999/31/WE (Dz. Urz. WE L 11 z 16.01.2003, str. 27, Dz. Urz. WE L 218 z 23.08.2007, str. 25; Dz. Urz. WE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 7, str. 314).

Załącznik Nr 2

WYKAZ FIRM

**posiadających zezwolenie na usuwanie azbestu i wyrobów zawierających
azbest na terenie Powiatu Kieleckiego –
(wg danych Starostwa Powiatowego w Kielcach)**

1. P.U.H. "SanTa-EKO" s.c. Tadeusz Zych, Izabela Rutowska

ul. Portowa 24, 27-600 Sandomierz

tel. (015) 823-69-41 lub 832-63-31

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

2. Przedsiębiorstwo Rozwoju Miasta PROMET Sp. z o.o.

ul. Silniczna 13, 25-515 Kielce

fax (041) 344-69-56, tel. (041) 344-22-06

magazynowanie: na terenie bazy w Górkach Szczukowskich (partia transportowa)

3. BIKO-SERWIS Spółka jawna, Jan Bień, Ryszard Koziółek

Aleja Partyzantów 6/8 , 26 - 060 Chęciny

tel. (041) 315-30-20 lub (041) 315-30-21, fax (041) 315-14-65

magazynowanie: na terenie bazy w Chęcinach (partia transportowa)

4. Centrum Gospodarki Odpadami, Azbestu i Recyklingu "Caro"

ul. Bohaterów Monte Cassino 4/12, 22-400 Zamość

tel./fax (084) 627-30-13, tel. kom. 608435133

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

**5. Przedsiębiorstwo Robót Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych
"TERMOEXPORT"**

ul. Żurawia 24/7, 00-515 Warszawa

tel./fax (022) 621-40-64, tel. (022) 821-34-67 lub 621-21-97

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

6. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo-Usługowe "Grama"

Os. Gen. St. Maczka 17/5, 37-100 Łańcut.

tel. 85-21-551, 85-90-040 lub kom. 606966915

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

7. Przedsiębiorstwo Usługowo-Handlowe EXPORT-IMPORT "PEWJOL"

ul. Kopernika 8/5, 26-300 Opoczno

tel. (041) 55-36-91

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

8. Przedsiębiorstwo Handlowo–Usługowe "SKALPOL II"

ul. Letnia 5, 25–732 Kielce

tel. 694-035-600

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

9. "Arnika" Sp. z o.o.

ul. St. Mielnickiego 15, 43–382 Bielsko–Biała

tel./fax (033) 81–82–934, tel. (033) 81–82–935

magazynowanie: bez magazynowania

10. ALGADER HOFMAN Sp. z o.o.

ul. Wólczyńska 133, budynek 11 B

01-919 Warszawa

magazynowanie: bez magazynowania

11. "BUDOCEX" Przedsiębiorstwa Budowlane

ul. Młoda 28, 25-619 Kielce

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

12. Firma Remontowo–Budowlana "RAGAR"

Radosław Rokosz

os. 1000 Lecia 35/16, 31-610 Kraków

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

13. Jednostki Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o.

ul. Kwiatkowskiego 8, 33-101 Tarnów

magazynowanie: bez magazynowania

14. Przedsiębiorstwo Budownictwa Lądowego MJ Sp. z o.o.

ul. Graniczna 6, 05-816 Michałowice

Biuro i adres do korespondencji:

Chlebnia 48, 05-825 Grodzisk Mazowiecki

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

15. Sintac–Polska Sp. z o.o.

ul. Armii Krajowej 86, 05-075 Wesola

magazynowanie: bez magazynowania

16. "CHEMPOL" Sp. z o.o.

Dobrów 8, 28–142 Tuczępy

tel. (015) 86–42–446

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

17. Hydrogeotechnika Sp. z o.o.

ul. Ściegiennego 262 A, 25-116 Kielce
tel. (041) 348-06-60
magazynowanie: bez magazynowania

18. PPU MECHATRONIK

26-065 Piekoszów, Górki Szczukowskie 1
tel./fax (041) 335-84-04
magazynowanie: bez magazynowania

19. Zakład Remontowo-Budowlany "AMBROŻY" Sp. J.

Wiesława Śliwińska, Kazimierz Ambroży
ul. Meissnera 1/3 lok.222, 03-982 Warszawa
tel./fax (022) 831-07-64
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

20. P.H.U. "JUKO" Szczukocki Jerzy

ul. Zamurowa 8 , 97-300 Piotrków Trybunalski
tel. (044) 732-69-63; 732-69-64; 732-69-65
fax (044) 649-94-23; 649-94-24
magazynowanie: bez magazynowania

21. ARBUD Zbigniew Rucki

Aleja Jana Pawła II 38/D13 , 47-220 Kędzierzyn-Koźle
tel./fax (077) 47-23-735; 47-23-736; 40-61-370; 40-61-371; 40-61-372
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

22. PPHU "ABBA-EKOMED" Sp. z o.o.

ul. Moniuszki 11/13, 87-100 Toruń
tel. (056) 6513667, 651 4425
www.ekomed.pl
magazynowanie: bez magazynowania

23. "AUTO-ZŁOM", Bogusław Paź

Przewłoka 46, 27-670 Łoniów
tel. 604 796 208
magazynowanie: bez magazynowania

24. P.P.H.U. "EKO-MIX"

ul. Grabiszyńska 163, 50-950 Wrocław
tel./fax. (071) 332-45-00 tel. (071) 332-41-61
magazynowanie: bez magazynowania

25. "KAN-POL" P.P.H.U Iwona Łosiewicz

ul. Storczykowa 30, 20-143 Lublin
tel. 506 181 850 lub (081) 534-31-15
magazynowanie: bez magazynowania

26. R&M plettac Sp. z o.o.

ul. Kościuszki 19, 63-500 Ostrzeszów
tel. (062) 587-01-00; fax (062) 586-17-00
magazynowanie: bez magazynowania

27. Transport-Metalurgia Sp. z o.o.

ul. Reymonta 62 , 97-500 Radomsko,
tel. (044) 685-41-35; fax. (044) 685-42-90
magazynowanie: bez magazynowania

28. VIKAEKO Rafał Strawa

ul. Kolejowa 1, 28-200 Staszów
magazynowanie: bez magazynowania

29. "ALBEKO" Emilia Sieger Sp. J.

87-510 Kotowy
tel. (054) 280-02-87;
tel./fax (054) 280-02-88;
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

30. POLONICA Sp. z o.o.

ul. 1-go Maja 191, 25-655 Kielce
tel. (041) 345-56-40
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

31. Przedsiębiorstwo Usług Wodno-Budowlanych "WOD-BUD" Sp. z o.o.

ul. Piłsudskiego 14, 23-200 Kraśnik
tel. (081) 825-25-05; fax. (081) 825-24-76
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

32. Maciej Plewa Firma Handlowo-Produkcyjno-Usługowa "UKAM"

ul. Jagiellońska 95, 34-450 Krościenko n/D
tel. 608679487
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

33. Zbigniew Lipa, Włodzimierz Mitoraj, Cezary Pleszka „OPTIMA” s.c.

ul. Jana Samsonowicza 18G
27-400 Ostrowiec Świętokrzyski
Adres do korespondencji:

ul. Jaśminowa 33, 27-400 Ostrowiec Św.
tel. (041) 266-43-25
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

34. PROJEKT–BUD Firma Handlowo Usługowa Edyta Psut

ul. Podwale 17, 02–252 Warszawa
tel. kom. 502308504
magazynowanie: bez magazynowania

35. Zygmunt Pacanowski, Zakład Utylizacji Odpadów Przemysłowych

ul. Mrozowa 9A, 31-752 Kraków
tel. (012) 684-21-57, 684-21-57
www.zuop.com.pl
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

36. P.P.U. "TEMIPOL" Sp. z o.o

ul. Konduktorska 42, 40–155 Katowice
tel. (032) 258-90-04 do 09
fax. (032) 258-77-53
magazynowanie: bez magazynowania

37. Spe–Bau Sp. z.o.o

ul. Mielcka 21/1, 53-401 Wrocław
tel/fax. (71) 362-44-79
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

38. ENERGE Sp. z o.o.

Os. Na Stoku 11/30 , 31-702 Kraków
tel/fax (012) 281-35-83, kom. 602100221, 602300001
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

39. Usługi Budowlane Jan Turek

ul. Słowackiego 55, 28–200 Staszów
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

**40. Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowo–Usługowe "Sokolnicki"
Przemysław Sokolnicki**

ul. Sucha 27, 42–200 Częstochowa
tel. (034) 361-89-64
magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

41. Zakład Budownictwa Ogólnego, Wiesław Jaklewicz

Lisów ul. Kielecka 32, 26–026 Morawica

tel. kom. 603972763

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

42. Eko-Flora sp. z o.o.

Wielkie Rychnowo 92, 87-410 Kowalewo Pomorskie

fax (056) 684-02-60, tel. (056) 684-23-60

magazynowanie: bez magazynowania

43. P.H.U. "EURO-GAZ", Łój, Wierzbicka, Nawrot, Wierzbicki – Spółka Jawna

Zgórsko 31A, 26-052 Sitkówka-Nowiny

tel. (041) 346-51-87, tel. kom. 601 86-52-69

44. BIO-MED sp. z o.o.

ul. Olszewskiego 6, 25-953 Kielce

tel. (041) 330-12-17

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

45. "GAJAWI" P.P.H.U., Gabriel Rogut

ul. Kopernika 56/60, 90-553 Łódź

fax/tel. (042) 688-43-70

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

46. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "Zach Utył"

Górki Szczukowskie 1, 26-065 Piekoszów

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

47. "ELPOBUD" sp. z o.o.

Zawada 26, 28-230 Połaniec

fax/tel. (015) 865-66-44

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

48. SELL-BUD INWEST s.c. Tomasz Mucha, Sylwester Kozłowski, Łukasz Łukaszewicz

ul. Zagnańska 71, 25-953 Kielce

fax/tel. (041) 341-50-60, tel. (041) 331-25-13

magazynowanie: czasowo w miejscu prowadzenia prac

49. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe Wiktor Wach

ul. Mrucza 16,

26-020 Chmielnik

50. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe "Wisa" Wiesław Sadza

Bobrza 4a,
26-085 Miedziana Góra

51. Przedsiębiorstwo Budowlane "Wachla"

ul. Klonowa 6, 26-050 Zagnańsk
fax/tel. (041) 346-13-30
tel. 0609 717-811, 0508 446-553
dot. gminy Bieliny

52. Firma usługowa „HEN-POL” Henryk Rubak

Wola Jachowska 155, 26-008 Górnio

Załącznik Nr 3

**WYKAZ SKŁADOWISK PRZYJMUJĄCYCH ODPADY
ZAWIERAJĄCE AZBEST (źródło: baza danych Ministerstwa Gospodarki)**

Województwo	Gmina	Miejscowość
dolnośląskie	Wałbrzych	Wałbrzych
dolnośląskie	Oława	Godzikowice
świętokrzyskie	Tuczępy	Dobrow
lubelskie	Poniatowa	Poniatowa Wieś
lubuskie	Gorzów Wielkopolski	Chróścik
małopolskie	Bolesław	Ujków Stary
małopolskie	Tarnów	Tarnów
mazowieckie	Sierpc	Rachocin
podkarpackie	Radymno	Młyny
podkarpackie	Pysznica	Pysznica
śląskie	Knurów	Knurów
śląskie	Świętochłowice	Świętochłowice
śląskie	Dąbrowa Górnicza	Dąbrowa Górnicza
zachodniopomorskie	Sianów	Sianów
warmińsko-mazurskie	Zalewo	Półwieś
wielkopolskie	Trzemeszno	Pasieka
wielkopolskie	Konin	Konin
zachodniopomorskie	Myślibórz	Dalsze
zachodniopomorskie	Marianowo	Marianowo
lubelskie	Kraśnik	Kraśnik
kujawsko-pomorskie	Pruszcz	Małociechowo
podlaskie	Miastkowo	Miastkowo
łódzkie	Radomsko	Jadwinówka
kujawsko-pomorskie	Włocławek	Włocławek
dolnośląskie	Żukowice	Głogów
łódzkie	Kleszczów	Bagno-Lubień
śląskie	Dąbrowa Górnicza	Dąbrowa Górnicza
pomorskie	Słupsk	Bierkowo

W latach 2010 – 2032 planowana jest budowa 56 składowisk odpadów zawierających azbest lub kwater do składowania odpadów zawierających azbest.

Pojemność składowisk, ich lokalizacja i ilość na danym terenie zależą od decyzji jednostek samorządu terytorialnego i powinny być uwzględnione w wojewódzkich planach gospodarki odpadami. W kolejnych latach planowana jest budowa 4 składowisk odpadów (województwa: podkarpackie, podlaskie, pomorskie, śląskie) o łącznej pojemności kwater 89 240 m³.

Wykaz przygotowywanych składowisk odpadów zawierających azbest:

Nazwa składowiska Lokalizacja	Nazwa i adres zarządzającego składowiskiem	Projektowana pojemność składowiska [m³]
Kozodrza gm. Ostrów	Zakład Usług komunalnych w Ostrowie	17 740
Składowisko odpadów budowlanych zawierających azbest na terenie składowiska odpadów komunalnych w m. Korytki gm. Jedwabne	Komunalny Zakład Budżetowy ul. Mickiewicza 4, 18-400 Jedwabne	I etap - 20 000 II etap - 21 500
Kwaterna na odpady zawierające azbest	Zakład Utylizacji Sp. z o. o. w Gdańsku ul. Jabłoniowa 55 80-180 Gdańsk Szadółki	b.d.
Składowisko odpadów komunalnych Świętochłowice – teren po eksploatacji hałdy Huty „Florian”	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. ul. Łagiewnicka 76, 41-608 Świętochłowice	30 000

*źródło: Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032, Warszawa, lipiec 2009